

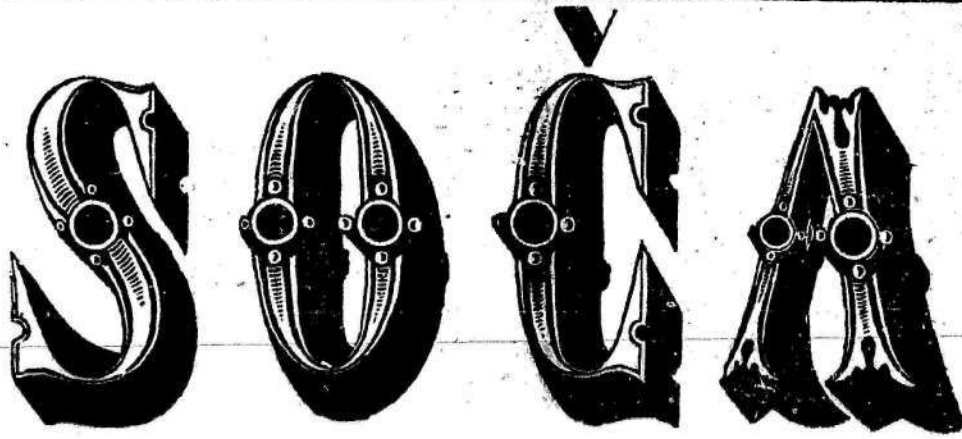
„Soča“ izhaja vsak četvrtak in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četvrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristočno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 2 „

Za večje črke po prostoru.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolenc v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim neprimožnim se naročnina zniža, ako se oglasa pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Vabilo

k javnemu občnemu zboru političnega društva „Sloga“, ki bo v pondeljek 16. t. m. točno ob 1 uri popoldne v prostorih goriške čitalnice. Na dnevnem redu je samo ena točka, namreč določitev kandidatov za dež. zbor. — K temu javnemu zborovanju vabimo posebno vse izvoljene volilne može in pa vse prave rodoljube, ude in neude iz vsega Goriškega in ker gre tukaj za eno prvih zadev našega naroda, nadja se podpisani odbor prav obilnega udeleženja.

Odbor društva „Sloga.“

Slovenskim volilcem na Goriškem!

Sklenjena je druga doba našega goriškega dež. zbora in v kratkem bode narod poklican na volišče, da si priskrbi svoje zastopnike za tretjo dobo, katera vtegne biti morda prav važna, ker se bodo najbrže v njej vršile važne politične spremembe. V važnih časih pa mora imeti vsak narod hrabrih voditeljev in zastopnikov, od katerih je čestokrat odvisna za zmerom sreča ali nesreča narodov. — Zatorej je naše geslo: volimo take poslance, ki so neodvisni ne samo po svojem stanu, ampak tudi po svojem mišljenju, ki so dokazali z dejanjem, da ljubijo svojo domovino, svoj narod, in od katerih smo prepričani, da bodo v odločilnih trenutkih hrabro branili do skrajne meje narodne pravice in narodov blagor. — Res je, da je treba ozirati se tudi na inteligenco, to je na znanje, izobrazbenost svojih zastopnikov, toda kder je voliti mej mlačnim učenjakom in neustrašljivim narodnjakom, odločiti se je treba za zadnjega. — Mi ne trdimo, da bi morali voliti popolnoma nezmožnih ljudi; a v našem narodu najdemo v vsakem stanu kacega zanesljivega in tudi zadosti omikanega rodoljuba. — Tudi je treba ozirati se na to, da bodo po mogočnosti zastopani vsi stanovi, kajti vprašanja, ki se rešujejo v dež. zboru, zadevajo vse stanove in velike važnosti je to, da za vsako prasanje sedi kak strokovnjak v dež. zboru. Društvo „Sloga“ zastopa popolnoma po pravici

vse Slovence na Goriškem, v njem so po zadnjem porazumu zedinjene obe poprejšnji nasprotni si narodni stranki; torej je to, kar izjavi in proglaši to društvo, gotovo najčistejše in legitimnejše javno mnenje goriških Slovencev in tega, kar bode nasvetovalo to društvo po sklepu občnega zbora v pondeljek 16. t. m., držati se je vsakemu pravemu rodoljuba. Vsak Slovenec pa, ki bi hotel kaj včiniti proti temu sklepu, je zgubil pred vsim slovanskim svetom svojo čast in propade sodbi naroda, kateri, če je čil in zdrav, zaničuje take ljudi. — Kolikor nevarnejši so časi, toliko večja edincest, toliko stroža disciplina mora vladati mej narodom, in izdajavec je vsak, kedor bi skušal kaliti to disciplino. —

Prvotne volitve so začele; v nekaterih krajih so uže izvršene in kolikor smo mogli pozvedeti, volili so kraji: Podgora, Stverjan, Šmartno na Berdih, pa Dornberg in Rihenberg popolnoma take može, kakoršne je nasvetovala „Sloga.“ — Tako je prav! Pohvaliti moramo javno vrle in res zavedne prvotne volilce. Na Krasu se tudi nadajamo, da pojde reč povoljno, kakor je šla še zmerom dozdej, kajti znani so Kraševci kot vrli in značajni Slovenci. Glavno pozornost pa je treba obrniti na Tolminsko; tam so mej narodom zapeljive kače, ki iz koristolovja porablajo svoj upliv na škodo narodu. — Značajni narodnjaki na Tolminskem, in takih je hvala Bogu še močno število, delajte, podučujte narod, odprite mu oči, da bo vedel, kaj dela in zakaj voli! Pokažite mu neprijatelja v domači obleki in svarite ga pred njim. — Če bodo tudi na Tolminskem povoljne volitve volilnih mož, potem bo mogoče postaviti tudi tam take kandidate, kakoršne zahteva narodna korist in odločna narodna politika. Do občnega zbora „Sloga“ bodo uže večinoma voljeni volilni možje na Goriškem. — V interesu našega naroda vabimo vse volilce in tudi druge rodoljube iz vseh krajev Goriškega, naj se prav gotovo vdeležé tega javnega občnega zbora, h kateremu sme vsakdo priti, tudi neud. Tam bo prosto vsakemu razodeti svoje mnenje o kandidatih, katere bo predlagal društveni odbor, in po močnem vdeležtvu bodo tudi večje veljavo zadobili storjeni sklepi. —

Mi goriški Slovenci smo bili dozdej na glasu po vsem Slovenskem in tudi pri drugih naših bratih, da se uspešno in hrabro borimo za narodno našo reč; to dobro ime si moramo ohraniti pred svetom, kajti kakor posameznemu, je treba tudi narodu gledati na svoje dobro ime, na svojo čast. Mi smo bili začel-

niki narodne sprave; s tem smo koristili celemu narodu.

Pokažimo zdaj, ko ima naša sprava prestati prvo skušnjo, da znamo spravo, tudi izkoristiti in da smo vedeli, kar smo hoteli. Če mi prvi izvolimo same narodne, neodvisne kandidate, damo s tem tudi sopot prvi nagon k občnej zmagi po vsem Slovenskem; to bo nas čestilo pred vsim slovanskim svetom, katerega boljša osoda se prav zdaj rešuje in se gotovo povoljno reši. Bratje, goriški Slovenci! glejte vse to vam nujno priporočá vaša stara prijateljica „Soča“, ki je vedno skrbela in odkritosrčno potezala se za vaš blagor, ki bode vedno stala na vaši strani in zagovarjala vaše najsvetejše pravice. „Soča“ ima torej nekoliko pravice do tega, da poslušate njene nasvete. Zagotovljamo vas, da izvršajo iz gole in čiste ljubezni do naše slovanske domovine. Torej hitro na delo bratje in zmaga bo naša!

Jugoslovansko bojišče.

Iz srbskega bojišča nij nič posebnega. Oboje vojske stojé kakor pred tednom v svojih pozicijah. Turki kakor Serbi pomnožujejo kolikor mogoče svoje trume. Osman paša poslal je velik del svojih čet na Niš in tudi čez Zofijo dobivajo Turki v moravski dolini mnoge pomoči, vendar nij njihovo položje nič kaj posebno ugodno, kajti vojakom manjka potrebne dobre obleke in tudi živež se jim le neredno dovažá in podaja, da včasih po dva dni stradajo.

Kakor znano, ne nahajajo se Turki nikder na desnem bregu Morave; nakopičeni so na levem bregu in segajo proti severu do Gornjega Ljubeša in ob Moravi čez Korman do Aleksinca; na zahodni strani nahajajo se pa v Peščanici, Sv. Petru in Gredetinu. Serbi posedajo ves desni breg Morave in objemajo na levem bregu turško vojsko imajoči v svoji oblasti Dolnji Ljubeš, Djunis, Kavnik in Veliki Siljegovac. V zadnjem kraju nahaja se glavni tabor Horvatovičeve vojske, katera je sedaj 20 tisuč mož močna in služi kot desno krilo glavne serbske vojske. Poveljnik ibarske vojske je sedaj ruski obrist Novoselov. Čez Jankovo Klizuro, kjer poveljuje Lazar Antič, prodrli so Serbi na Turško in posedli so vso dolino Toplice do Kuršumlja zapodivši Turke iz njihovih pozicij.

Komaj je potekel čas ostavljenju boja na črnogorskem bojišču, uže sta zagrabila črnogorski

LISTEK.

Tovariš Wörthski.

(Povest iz nemško-francoske vojne)

(Slobodno po nemškem.)

I.

Bilo je v dan sv. Longina, marcija meseca l. 1870, ko je bilo v Oberbihlju mnogo govorjenja. Na edini cesti vaški in pred okni krčme „Pri mesečnem srpu“ si lahko opazoval ljudi, kako so glave vkup stikali, živahno se razgovarjaje: nekaj izrednega se je vsakako moralo prigoditi v tem samotnem kotu matere zemlje.

In res, preminol je bil nekedo, radi česar je nastalo splošno to govorjenje. Večer prej je še polnil krčmar pri „mesečnem srpu“ svojim gostom kozarce, katerega so ljudje večinoma tudi „mesečnega oštirja“ imenovali, ko nakrat mlad kmešk dečko vstopi, ter vrgši na mizo bavarsk srebrenjak zahteva pijače. Le z nevoljo poda mu krčmar polno steklenico, na kar naš prišlec natoči, ter vzdignivši kupo, krčmarju dé z navdušenostjo:

„Živela Milka!“ Ko fant to izgovori stopi krčmarju pri „mesečnem srpu“ kri v obraz, ter kakor bes povzdigne pest, da bi mahnil po drznem govorci.

Pričujoči so menili, da je zdaj mir že zgubljen in pričakovali so hud raves in kaves, toda temu nij bila taka, kajti krčmar nakrat prične blagutati in trenutek potem, zakričavši „Jesus Marija“ pade vznak na tla. Gosti kmalu priteko na pomoč, vzdignejo krčmarja, a žalibog! le kot mrtveca: mrtud naredil je naglo živjenju močnega moža konec.

Na ta ropot in krik prihiti v sobo kmalu potem deklica blondastih lasij in velicih modrih očij, ter se z bolestnim vzklidem: „moj oče!“ oklene mrtvega.

Bila je Milka.

Oni kmešk dečko pak letel je iz sobe in kakor besen udaril jo prek vaške meje v gozd.

To je bil predmet, kateri je dajal vaščanom toliko povoda k govorjenju.

Pred krčmo „pri mesečnem srpu“ bila je tropa žensk, katera je imela dokaj jekzik brusiti nad čudapolno naglo smrtjo krčmarja.

„Da“ dejala je stara Urša, teta ranjcega, z velima rokama po zruci mahaje, „jaz sem Milki zmerom pravila, naj Franja pusti. Kaj zlodja potrebujó naša dekleta bavarskih fantov. Nemamo li pri nas dovolj fantov, izmed katerih bi se marsikedo srečnega štel na Milkini strani?“

„Prav govorite, Urška“ pritrdi stara Marijana, vaškega kovača siva mati, katera bi rada bila videla svojega vnuka kot ženina pri „mesečnem oštirju“, „primaruš, če bi ne bil moj Jakob bolji za Milko, kakor ona šema!“

Govor starih žensk motil je hrup, kateri je prihajal iz okna zadnje sobe krčme „pri mesečnem srpu.“ Dobro je bilo slišati močan, debel glas, kateri je bolj vpil, nego li govoril; pa tudi strašno jezo izraževal je ta divji glas.

V nizkej in malej sobi je sedela Milka za mizo objokanih očij, s pogledom v tla uprtim; roke pak imela je krčevito sklenene.

Deklici nasproti stal je starikast mož, orjaške postave, čegar gosta, črna brada, in globoko vderte blisketajoče se oči so ga delale posebno neprijaznega, da ne rečem strašnega.

Bil je ta brat umrlega „mesečnega oštirja“, kateri je osorno Milki govoril:

„Bodi temu enkrat za vselej konec“, kričal je velikan, mahnivši z neznansko močjo s pestjo na mizo, da se je cela soba stresla, „tujega frkolina si zbij iz glave. Franjo je lump, kateri po noči v gozd hodeva, s tihotapci bratuje ter z vsemi dekletki nori; to šemo, pri njega duši, da ne boš vzela, in naj bi ti bil tvoj oče še trikrat toliko zapustil in bi še stokrat toliko grunta imel, kakor ga je res imel...“

Nagovorjena je molčala, in le solze, katere so jej zalile oči, pričale so, da jej besede osornega strijca nijso vaejedno.

„Pametna bodi deklica, pametna!“ nadaljuje strijc Tone za nekaj časa, z nekoliko bolj dobrotim glasom; „in ne brigaj se več za Franja.... Hočeš li pa za vsak način fanta od tamkej imeti, potem vzemi Glažerjevega

vojvoda Vukotič in ustaški vodja Peko Pavlovič nazadnje straže Muktar paše na potu iz Zaslava v Trebinje in je prisilila umakniti se na Gorico. A kmalo morala ... više povelje zapustiti posedene dobre pozicije. Govorilo in pisalo se je uže nekaj dnij, da se je Černogora popolnem ločila od Srbije ter da sklene mir sama za-se s Turčijo. V ta namen bi odstopila Turčija Černej gori dolino reke Zete do Morača, katera je neki 14 ur dolga in ostavilo se je bilo baje bojevanje do nedoločenega časa. A komaj je postajala ta vest nekoliko verjetna (mi sicer nismo tega nikoli verjeli, kakor smo tudi v zadnji številki našega lista povdarjali), prinašajo nam brzjavljivi, da je Muktar paša zagrabil nenadoma čete Vukotičeve na Bojani planini ter jim vzel tri šance podedi jih do Mirotinskih dolov. Takaj pak ustavili so se hrabri Černogorci in dobivši pomoči vergli so zopet Muktar pašo nazaj in mu vzele zgubljene tri šance. Drugi dan nadaljevali so Černogorci zopet boj in prizadjali so perfidnim Turčinom občutljive izgube, kajti samih mrtvih Turkov šteje se na 1400 mož. Muktar paša pa je sedaj popolnem obokoljen in v še bolj kritičnem, slabem položju nego prej. Nadejamo se, da se ne bodo Černogorci več spuščali v pogovore s Turci ter da iztrebijo tega več ljutejšega sovraga tako, da ne bode ne najmanjšega smrada več po njem.

Dopisi.

Iz Kobarida, 9. okt. (Izv. dop.). Nekega dne sedim pod senčnim drevesom na tolminskem hriščku, pred menoj se je razprostirala lepa dolinica. Srce mi je hotelo počti žalosti; ne vém, kaj mi je vseko kervavečo rano! Na enkrat zagledam po dolini sprehajajočega se kandidata Pručico. Globoko se je utopil v svoje misli, ktere je ne vedé glasno izraževal. To mora biti nekaj posebnega, si mislim; pazno ga poslušam. Pretresoval je vprašanje, ali ima prevzeti kandidaturu za poslanca v deželni zbor, ktero mu ponujajo Tolminci. Vse kar sem slišal, napišem tukaj. Tako je govoril: „Jaz sem človek, kteri samega sebe dobro pozna in kteri ničesa ne počne, ako ni vsega dobro prevdarjal. Premišljevat moram, ali sem pripraven kandidat. Če sem in če za boljšega ne izvem, prevzamem kandidaturu. Jaz sem še mlad, to se mi bere na obrazu, in zaradi svoje mladosti sem še neizkušen; dobro vém, da sem že večkrat zabredel, a varovati se mi je treba, da ne zajdem tudi v prihodnje. Če tudi bivam že več let v tej tesni dolini, vendar se mi ni ponudilo obilno priložnosti, da bi natanjko poznaval ljudske želje in težave. Vzrasel sem v mestu, zibal sem se skoraj vse svoje žive dni med gospodo, ktera živi v obilnosti in veselju; tuji so mi kmečki žulji in solze. Poslanec mora imeti bister pogled, da prebode, in dober govorni organ, da pretrese nasprotaiiku srce, in možgane, ko ves navdušen zagovorjaje sveto narodovo stvar izrazuje svoje misli, ktere mu napoveduje bister razum. Celo dvomim, da bi me narava bila obilno obdarila s temi darovi. Po imenu sem Slovenec, a po duhu in telesu Nемец, ker po meni se pretaka neslovanska kri, torej ne bom iskreno zagovarjal, mogel Slovencev narodne pravice, posebno takrat ne, ko pojde za slovenski jezik v šolah in v uradnih. Kot slovensk poslanec bi moral

Jakoba... ima dosti trdih tolarjev in je tudi fant pošten, da mu ga nij para!“

Po zadnjih besedah povzdigne Milka velike modre oči, v katerih sti se vojskovali jeza in bolest, ter očita reče strijcu:

„Hočem se li prodati uže na mertvaškem odru svojega očeta! kaj vruga jaz maram za tolarje Glazarjevega Jakoba, saj itak moje srce je le Franjevo... Istina je, da moj ranji oče nij mogel trpeti Franja, pa s časom bi se mu bil že umilil!“

„Umilil, praviš? Ne, nikdar!“ seže jej Tone jezno v besedo. „Tvoj oča, deklica! je že vedel, zakaj te nij pustil hoditi s Franjem.... in jaz, to ti rečem, skrbel bom za to, da se ranjega volja tudi uresniči!“

„Nij čuda, saj vi nikedar nijste bili s Franjem dobri; vaše želje so: mene in njega gonobiti,.... pa povejte: delate li to le radi tega, ker pripade sedaj meni hiša in grunt, ali ka-li?“

Deklica to izrekši vstane izza mize, ter nekako ponosno, a vendar jezno zre zarečih lic strijcu nepremeklivo v oči.

„Vzemite mi hišo in vso dedščino“, pristavi za tem tresočim glasom, „pa pustite me v miru, jaz se nočem in se tudi nikedar ne bom prodajala vašim prijateljem; še enkrat dem, pustite me v miru!“

Kakor okamenel stal je strijcu Tone pred deklico; ospunjenosti bil je ves nem.

Stopry za nekaj časa ga premaga jeza; vzdignivši svojo trdo pest stopi žugaje pred deklico.

„Presneta šleva ti!“ prične divjati, „kje si se manire učila, da z mano itak govoriš, kakor s kakim hlapcem!... jaz naj ti pokažem, kdo da sem.... od te ure naprej ne boš več videla Franja, in naj me hudir vzame, da ga ne boš več videla!...“

govoriti v zboru v domačem jeziku, to pa mi ne bo mogoče, ker znam komaj malo kranjske šprae. Italijanskega pa tudi ne znam; posluževati bi se moral tedaj nemškega, če bi hotel kaj povedati. To pa ne gre v goriškem zboru, kajti od galerije in poslancev bi bil izsikan. Meni so tudi roke in jezik zvezane, ker ne smem govoriti, kar bi hotel, ampak se moram tako sukati, kakor mi od zgoraj zagodejo. Braniti in zagovarjati pa bi vendar moral volilcev pravice. Če se potegnem za okraj, se zamerim višjim oblastnijam in to vendar nerad storim, ker mi je potem pot zaperta do višje stopinje; če pa se udam tudi kot poslanec vladni sapi, zgubim vse zaupanje pri volilcih, a nikdar pri Tolmincih, to dobro vém. Poslanec mora sklicevati večkrat shode volilcev, da se posvetuje z njimi o važnih predmetih in da jim položi račun o svojem delovanju. A meni ni prirojeno, da bi se mogel pogovarjati z okornim, nevednim kmetom; še dobro mi je v spominu, ko sem nameraval z drugimi gospodi iztrebiti demokratičen element iz tolminske čitalnice in ji dati bolj aristokratično lice, a ni se mi posrečilo, zaradi tega sem izstopil iz nje in si napravil se svojimi izvoljenci novo društvo, ktero je pa komaj mesec dni preživelo, ker smo bili samo značajni, mirni gospodje skupaj. Tolminci me hočejo kandidirati. Zakaj pa neki to? Oni dobro vedó, da sem v okraju veljavna oseba in da morem enemu ali drugemu kraju veliko pomagati. Oni skušajo s pomočjo mojo vse v Tolminu koncentrirati, šole, ceste in dr.

Nekteri Tolminci mislijo, če je enkrat tukaj za vse preskerbljeno, potem se dajo kmetje ložje molzti in striči. Kako je pa to mogoče, da imajoti Tolminci tak vpliv na kmete, da vselej njih volja obvelja? Župani majhnih občin nemajo dobrih pisarjev, oni sami ne poznajo postav, zatorej hodijo se posvetovat v Tolmin, ker je tam vse polno zakonitih advokatov, kterim jeziki prav gladko tečejo, ker jih večkrat pomakajo. Taki in enaki ljudje imajo naše župane v rokah. Župani pa so navadno volilni možje, za to gre vse po volji teh Tolminec. Jaz vidim tedaj, da te volitve niso izraz ljudstvene volje, ampak le sad tolminske sofistike. Jaz spoznavam, da ne voli ljudstvo iz prepričanja, ampak zapeljano po nekaterih—Tolmincih. Moja čast in ime zahtevati od mene, da ne prevzamem takega mandata, kterega mi nekateri Tolminci vsiljujejo, ker potem bi moral jaz tem Tolmincem hvaležnega skazati se na škodo drugih občin. Tega nikar ne. Če me hočejo občine na deželi iz svojega nagiba izbrati, ustrezem jim rad, drugače pa ne. Pa bojim se, da nemam veliko zaupanja pri ljudstvu. Hitro, ko sem prišel v Tolmin, sem izvedel, da Tolminci nepremišljeno delajo. Komaj sem bil 14 dni v Tolminu, so me že župani na priporočitev Tolminec izbrali v cestni odbor. Ta zastop je vendar prav važen in mora se take može vanj voliti, kteri cel okraj, njegovo lego, ljudstvo in kupčijo poznajo. Meni je pa vse to bilo neznano. Rad bi se že takrat odpovedal temu poslu, a nisem hotel se jim hitro iz začetka zameriti. Ker drugi niso, moram saj jaz Tolmincem dokazati, da ni vsak človek pripraven poslanec, najmanj pa jaz, ker poslanec mora biti neodvisen mož. Vladne namere in narodove terjatve si skoraj vedno nasprotujejo. Osratotiti moram Tolmince pred celim slovenskim svetom, da niso politično zrelo ljudstvo, ker nočejo braniti svojih pravic po neodvisnih poslancih. Oni so veseli, da le imajo, kar želé; na sredstvo, po

Milka je prebledela, kakor cvet očinega zelišča, kateri na Alpinih strminah raste, in nij zavrnila ni besedice.

Nekaj minut je trajal v sobi najglobši mir; miš bi bil slišal tekati v tej smrtnej tihoti.

Po tem se obrne strijcu Tone brž od Milke ter zapusti sobo s težkimi koraci, Milki ni pogleda ne privošči.

Ko je Milka sama, povzdigne rosne oči k nebesom, kakor bi hotela prositi in moliti za pomoč v svojej nesreči. (Dalje.)

SVATOPLUK.

Volilcem deželnih poslancev v prevdarek.

(J. Trnogorski)

Kralj Svatopluk, ko dan se mu omračí

Za blagor hišni vnet, na naslonjači

Ogovori tri mlade svoje sine,

Podednike moravske domovine:

„Varujte spora se! nesloga tlačí,

A sloga bratov še šibkost ojači:

Le glejte, kak se strejo pojedine,

Tak ne, če šibe v zvezi so skupine.“

Prenaglo so zamrli sinom včini

Poduka tega, toraj zmaj v vrleti

Kraljestvo velko jim izda pogini.

Vsak narod sploh sam sebi dom si ruši,

Ki spor na lastnem si ognjišču neti

Duh Svatopluka brate vse navduši!

kterem svoj namen dosežejo, ne gledajo. Zakaj se ima ljudstvo komu uklanjati, če ima pravico tirjati. Značajno ljudstvo hoče svoje pravice po poštení poti doseči, a nikar po krivih, ker raji častno pogine. S takim mišljenjem in delovanjem Tolminci ne le samo sebe in svoj narod demoralizujejo, ampak tudi ljudstvo na deželi. Gorje državi, če ni poštenosti in odkritoserčnosti v privatnem in javnem življenju! Po vsem tem ne morem jaz prevzeti kandidature. Premišljevat mi je zdaj treba, kako jaz te svoje misli Tolmincem naznamim!“ Prav močno me je razveselila ta izpoved in mislim, da ustrežem gospodu, če jo v Soči razglasim. Prijatelji ljudstva, iščite priložnosti, da tudi vi zasačite kandidate, ko bodo vsi zamaknjeni pretresovali vprašanje, ali so pripravi kandidati? Potreba je velika.

Moje oko se razvedruje videče, da se oberne pri nas kmalo vse na bolje. Že čez deset let se zbirajo nekteri možje iz Kanala, Kobarida in iz bližnjih vasi pri nas in hodijo v celi trumi na Bogatin blizo Triglava rude iskat. Dozdaj je še niso našli, pa upajo, da kmalo pridejo do nje. Oni trdijo, kdor prvi do nje pride, bo nosil zlat klobuk, vsi drugi pa srebberne. Stare babe jih poterjujejo v njih mnenju. Dozdaj kopljejo še zmerom kamnje, ker ruda tiči globoko pod zemljo. Nevarnost za življenje pri tem delu je velika, ker kopljejo v hrib; mogoče je, da enkrat kos Bogatina vse rudarje pod se spravi. Se seboj jemljejo velike mehove, v kterih nosijo živež, nazaj gradé pa nesejo prazne, če tudi so mislili, da bodo z rudo napoljeni. Ali imajo kalamon pri sebi, tega ne vem in nisem mogel pozvedeti. 5. sept. t. l. so bili tam in so komaj pričakovali praznik sv. Device Marije, misleči, da jim tega dne zasveti ruda skoz kamnje. Močno so se zmotili. Šel je z njimi gorski Slavček, da se prepriča, ali res tam ruda počiva. Komaj so začeli grebsti, že se oglasi naš Slavček, da iščejo tukaj zastoj rude in nabravši nekaj očnic za svoje bolne oči se odpoti. Njega posnemajo bolj pametni rudarji, ostali pa ne vedo, kaj bi storili, vendar na zadnje se tudi oni odločijo in gredo za tovariši. Na poti proti domu je bil Slavček v veliki nevarnosti, očitali so mu, da je on društvo razdelil. Srečen je Slavček, da ni pokusil leskovega olja. — Tem rudarjem je sledeče pot pokazalo na Bogatin. Našli so pri nekem kmetu staro pismo, ktero pravi, da so nekda nosili rudo iz Bogatina v Videm in da mora še ruda tam tičati. Tudi lastnik pisma jim je to pred svojo smertjo poterdil. Rudarji! Jaz mislim, ko bi bil lastnik pisma za gotovo vedel, da je tam ruda, bi bil to skrivnost sam za se ohranil in rudo sam za se kopal, in po svoji smerti rudo svojim dedičem kot velik zaklad prepustil. Tega pa ni storil. Iz tega lahko sklepate, da je vse le sleparija. Če hočete imeti dovolj rude, delajte pridno doma, bodite varčni, ne bo treba vam jo iskati na Bogatinu!

Bil sem letos v Soči in Trenti. Pregledaval in popraševal sem vse na drobno, kako se tam revnim ljudem godi. Roka se mi trese, ko to pišem, ker vidim, da v nekih letih bodo lastniki cele Trente in Soče 3 ali 4 Bovčani. V srce mora človeka zboleti, ko sliši one prebivalce popisavati njih življenje in trpljenje. Okrajui glavarji, deželni in državni poslanci, kje ste? Idite v one kraje, prepričajte se o stanju onih vbozih ljudi, gotovo vam za'gra solza v očesu, ktera vaša srca vname za zboljšanje razmer onih krajev. Obljubujem že zdaj, da popišem ob svojem času one kraje v materijalnem, socijalnem in narodnem obziru.

Iz Medane, 6. okt. (Izv. dop.). Prišedši iz svojega rojstnega kraja zopet v Gorico čitam števil. 38 „Soče“, v kateri se nahaja dopis iz Medane na Brdih in v katerem dopisnik iz početka sicer hvali moje zasluge za dobro izučevanje otrok, a me na koncu vendar nekako napada. Pravi, da sem izginil in se ne udeležil zadnje slovesnosti, kder so se darila delila. Na to odgovorjam, da je vsaka razdelitev daril po šolskem redu ojstro prepovedana. Jaz sem svojo dolžnost izpolnil in šel sem potem v svojo domačijo; to pa ni nikakor ne neomikano in nedostojno po mojem mnenju, če se nisem hotel deležiti omenjene slovesnosti, ker nočem v kolizijo priti s šolskimi postavami, da bi se mi potem neporščina od šolskih oblastnij očitala, katere so prenatlačne v tem oziru. Kam pa dopisnik z očitanjem mlačnosti meri, tega res ne umejem. Medanski učitelj.

Iz Sela, 10. oktobra (Izv. dop.) Nobeden pravdar nij srečen, dostavlja uredništvo Soče v jednem svojem listu dopisniku iz Ravnice, kateri je poročal, kako so Ravničani predlogo pravdo zaradi občinskih pašnikov se svojimi loškimi sosedi, ki jih je premnogo denarja stala, po poti sprave na občno zadovoljnost srenjčanov končali. Ravno to potrjuje tudi večletna pravda in pričkanje Čerčanov zaradi razdelitve občinskih zemljišč. In tudi v Selu nij nič drugače; tudi tam so veliki prepripi srenjčanov zaradi razdelitve. Večkrat se je uže to prašanje pretresovalo v dolgih sejah občinskega zastopa in so se skušali napraviti načerti za razdelitev, a vselej le zastoj, kajti vse prizadevanje nesebičnih, rodoljubnih mož stvar kolikor mogoče

v občo zadovoljnost dognati, razbilo se je ob termi zastopnikov prvega in drugega volilnega razreda. Ravno tako nij prišlo tudi v sejah Čerčanov nikoli do povoljnega sklepa v tej zadevi in pravdanje in pričkanje Čerčanov traje še na dalje in Bog si ga vedi, ali ga bode kedaj konec. V Selu pa so skušali, kakor sem slišal praviti, srenjski zastopniki vseh treh razredov se vsemi srenjčani pogajati se o načinu razdelitve omenjenih zemljišč in neljubim mejsebojnim prepričkom narediti. A to nij jih dovedlo do zaželjenega cilja zaradi prenapetih in presebičnih terjatev premožnejših občinarjev; kajti ti-le ne privolivi v to, da se občinska zemljišča razdeli po enakej meri, zahtevali so, da bi oni, to je premožnejši, tudi prvi izbirali in sicer po vrsti gledé na davke, katere posamezni plačujejo, tako da bi tedaj vsakako premožniki kosti obrali in bi morali revnejši za njimi le go lo kost glodati. Na tak način res ne pride do miru in jedinstva, kakor vsakdo lahko sodi. Pa kaj! saj premožnikom nij mari jedinstvo in ljubi mir v srenji, kajti slišal sem o nekaterih premožnikih, da se bojé razdelitve občinskih zemljišč; kajti dokler nij so razdeljena, pravijo ti nesramni sebičneži, uživajo oni tudi revežev del. Tedaj taka je vaša politika, vi premožniki? Vam nij drugega mavi, da se le vi dobro pasete? Mi pa se obračamo z tem do deželne vlade in jo prosimo, da bi posredovalno nasvetovala kak načrt za razdelitev občinskih zemljišč, ki bi revnejšim bolj ugajal, kakor pogoji, kateri so se od premožnikov do sedaj stavljali.

Kamnje 4. okt. (Izv. dopis.) Nisem prijatelj jeremijad, vendar prosim, draga Soča, malo prostora za neke žakstinske.

Naša visoka vlada si najnovejše čase hvalevredno prizadeva za napredek v duševnem i gmotnem oziru, toda elementarne sile nam napredek silno zavirajo.

Pa me kdo zavrne: „No; kaj si rekel? Saj take reči vemo vsi.“ I res veste površno. Nego nekim cenilnim možakom je treba ravno zdaj obširne vednosti. Cenitev bo težavna. Občutilo jo bo ljudstvo v drobu in kosteh skoz mnogo let. — Sicer vemo, da davki morajo biti, pa treba mnogo gledati, da bi nekteri ne bili z njimi preobloženi.

Treba je misliti, kaj dela burja v gornji Vipavi, i dalje prek Cavana do Solkana; kako zavira sadjerejo i. t. d. Kako brani rasti mlademu sadju, i potem če kaka drevesa kaj zrastejo, kako veter zeleno sadje otreša; koliko morajo vinske trte, zlasti v premrzlih pomladih trpeti. S fizolom i. t. d. tudi večkrat pomladi naredi burja tako, da je joj! Pomisliti je tudi to, kako zemljo imamo. Celó imena „Kamnje, Skrilje“ kažejo, da mora le malo zemlje biti v tek hrajih. Vertovin ima sicer lepše ime, pa zemljo trdo kakor Kamnje. Če se tu kaka njivica napravlja ali popravlja, treba je toliko železja, pikonov, štang, strelnega orodja i strelnega praha prinesiti, kakor da bi šli proti Turkom.

Pa poreče kdo „da ni povsod tako“; tako tudi jaz vem da ni, toda kjer nij skal, je večinoma neka mrtva vlačna ilovica. Kjer je pa soldan, tam je najslabši. Pomniti je, da naš soldan se ne more primerjati z jugovipavskim soldanom. Naš soldan je tako trd i pust, da ni kaj iz njega pridobiti.

Na vse to bi znal kdo reči „ti si vse ograjal, vendar se tudi pri nas v marsikateri njivi vidijo lepi turšični klasi i na marsikateri planti tudi kaj zgorzja,“ kar je tudi res; toda vedeti se mora, da to stane veliko muje. Že zgoraj sem omenil, da je treba skale z ognjeno silo iz njiv trebiti; a koliko se je treba truditi za gnojenje. Kako skrbno se vse poletje išče klaje povsod, tudi po visokem Čavnu z nevarnostjo lastnega življenja. J kako pomankanje imamo stelje se lahko razvidi iz tega, da smo mnogi v c. k Panovec hodili po listje. A še bi radi hodili, če bi nam le dovolili.

Trst, 11. okt. (Izv. dop.). (Beseda v rojanski čitalnici. Volitve v drž. zbor. — Priprave za mestne volitve in tržaška okolica. — Kaj se govori o zvezi rusko-italijanski.) — 9. t. m. vršila se je volitev drž. poslanca namesto Porente; izvoljen je bil v kljub velikanski agitaciji od strani progressistov ali Hermetovcev (bratov goriških italijančičev) dr. vitez Wittman, kandidat patrijotičnega društva, s katerim so se ta pot združili tudi Slovenci, ki morajo tukaj večkrat potegniti z vlado proti oni stranki, ki je nasprotna enako vladi, kakor Slovincem. Vlada je sploh pod Möringom močno zabredla, ker je Slovence prepustila milosti italijančičev in ta napačni korak se je uže večkrat maščeval; zato je pa se kaže, kakor da bi hotela vlada to napako nekoliko popraviti, vsled česar se bo zboljšala njena avkoriteta v Trstu in mogoče je, da bodo prihodnje volitve v trž. mestni, oziroma dež. zbor večinoma izvršile se na korist vladno-konservativni in slovenski stranki, če bo do tistikrat še trajala koalicija. Zadnja volitev v drž. zbor namreč kaže, da so Hermetovci uže dosti zgubili in da je uže davno zašlo Hermetovo solnce. Denes voli trgovska zbornica svojega poslanca in gotovo bo sopot izvoljen znani boilec za Predil, g. Teuschl, katerega je menda zbornica priprosila, da še ostane.

Torej oba drž. poslanca tržaška trda Nemca; znamenje, da Trst nij tako izključljivo italijansko mesto, kakor ga hočejo progressisti, ki mislijo da sta tudi Mihec in Jakec trda Italijana. Tržaška okolica se tudi uže pripravlja za nove volitve in sliši se, da bodo letos voljeni večinoma novi možje. Okoličanom so hoteli sicer siliti marsikateroga kandidata, še celo 1 juda, a tako daleč ne sega prijateljstvo z konservativno-vladno stranko, da bi si dali Slovenci vsiliti juda, ali kacega Nemca, saj imajo svojih ljudi zadošti in okoličan je zmerom ponosen na to, da ga v zboru zastopajo domači poštenjaki.

Beseda v rojanski čitalnici v nedeljo vršila se je odlično; posebno krasno je deklamovala neka gospodična iz mesta; G. M. Žvanut pa je v svojem govoru uže sopot enkrat vžgal domoljubne iskricice v srcih vrlih okoličanov. Igralci rojanski imajo tako rutino, da se je kar čuditi; lehkó nastopijo v vsakem gledišču. Le tako naprej; saj rojanska čitalnica uže davno daje lep izgled marsikateri drugi čitalnici na Slovenskem. Dohodka bilo je nekda 60 gold., vdeležniki pa so bili večinoma kmetje, kajti naša mestna slovenska gospoda nij posebno pridna v obiskovanju narodnih veselie v okolici, kar pa je graje vredno, ker narodna gospoda mora dajati dober izgled. Veliko senzacija napravila je tukaj vest o zvezi mej Italijansko in Rusko; posebno pa se vesele te zveze oni Italijani, ki škelé v Rim. II „Tergesteo“, Hermetov organ, prinesel je članek, v katerem razdeluje Avstrijo. Italija bi dobila Istro, Primorsko menda do Soče (o Trstu molči) in kvarnerske otoke. Nekdanje Ilirske dežele bi prišle k podonavski jugoslovanski federaciji. Avstriji bi ne ostalo drugega, nego del Ogerške, po tem Moravska in vojvodina avstrijska. Tako so se nekda pogovorili vladar ruski, nemški in italijanski. Ta ideja dopada našim Hermetovcem in ker „l'apetit vient en mangeant“, kombinirajo nekateri, da tudi Trst pride pod Italijo. No še to bi manjkalo; po tem pa bi res v 10. letih po Trstu trava rastla.

Da Italija ne Nemška ne misliti dobro z Avstrijo, tega je prepričan vsakdo, kedor nij slep za vse dosedanje zgodovinske dogodke. Prav za to pa se je čuditi, da avstrijski politikarji še zmerom zagovarjajo prijateljstvo z Italijo in Nemško. Ima to morda pomeniti, da jim nij mar Avstrija? Mogoče je tudi, da obstoji kaka zveza mej Italijansko in Rusko in to bi bilo za Avstrijo res žalostno, kajti gotovo je, da je Rusija pred vsim ponudila roko Avstriji; če jo je pa Andrassy odbil, potem je naravno, da mora Rusija ozirati se po drugih zaveznikih, ker jutrovo pitanje mora biti rešeno, z Avstrijo ali brez Avstrije. Mi pa vsega tega ne verujemo in smo temveč prepričani, da Trst, Istra in Primorsko ostanejo še dolgo avstrijske, kar mi Slovenci tudi odkritosrečno želimo. A nevarnost za Avstrijo se ne da tajiti in vidijo jo tudi visoki krogi, prav zato pa se nadejamo, da bode krona sama v odločilnem trenutku proti volji Madjarov odločila se za zvezo z Rusko, ter da bode Avstrija morda uže v kratkem marsirala v Bosno na veselje vseh avstrijskih Slovanov, kateri še zmerom upajo, da se bode v Avstriji kmalo spreobrnilo na boljše in da bodo vrhovni krogi spoznali, da le v zvestobi zadovoljnih Slovanov je garantiran obstanek Avstrije. Mi Slovenci ne moremo prijazno sprejeti prijateljstvo Italijanov se Slovani, katero bi stalo le mali košček naše zemlje. In posebno bi morali temu rogati se tržaški trgovci in posestniki, kateri bi morali peti jeremijade na razvalinah zdaj tako živahne borse.

Konečno še kaj za trgovce. Denes je prišla vest, da je sklenjeno 6 tedensko premirje mej Turčijo in Srbijo; zbog tega so padli Napoleoni na 9. 72; torej so v 8 dneh celih 40 soldov cenejši. Tako igra naša borska od dneva do dneva in kedor jo zadene, lehkó hitro obogati. Ker jez ne verujem na mir, bi denes svetoval vsakemu, da kupi Napoleone, če hoče v kratkem dobiti za kožuh. — Kolonijalno blago, posebno kava, nij ne poraslo, ne padlo po zadnjem trgovskem sporočilu v Soči, mnenje pa je, da bo še porastlo, pa ne še zdaj, ampak prih. mesec. Olje je porastlo od zadnjic za 1 gld. pri 100 Kg. Petrolij je bil zadnje dni porastel do 30 gld., zdaj pa je uže sopot padel na f. 27 1/2 in ker se pričakuje v kratkem kakih 10 ladij, je mogoče, da ga bomo imeli konec t. m. še po 24 do 25 gld. Rajza cena je ostala. Fige in rožiči posebao pa zadnji rastejo in veljajo denes uže 37 gld. Najbolj iskano blago je fizol in se tukaj plačuje lep rudeč po 11 do 12 gld.; zelen okrogel po f. 13.—, koks po f. 14; še celo stara mešana roba prodala se je po f. 8; turšica Vabalarja velja danes na postaji v Trstu od f. 4.60 do f. 4.80 po kakovosti. — Sploh je tržaški trg zdaj jako trden in stabilen in pričakuje se poprej povišanje, nego znižanje raznih cen.

Iz Celovca, 8. oktobra. (Izv. dop.) „Es riecht nach Pulver“ čuje se govoriti mej vojaštvom. In zares se vse giba. Črni oblaci se dvigajo na političnem nebem oboku. Vse govori o vojski, a tudi vsakojaki listi so tega gradiva polni. „Sad ali nikad“ pravi Srb — in rešeno mora biti orientalnó pitanje. Proti komu na rat? Z Turkom ali proti Turku? To so vprašanja, katera reši čas. Vederemo!

Reservisti, kateri so sedaj pri vojaških vajah, idejo prihodnji teden na odpust, a govori se, da jih bode na spomlad trombe glas gotovo vabil k — zastavi. — Bog in sreča junaka!

Te dni sem imel priliko videti neko razrednico (Wochenbuch) necega nemškega učitelja. Mej drugim sem najšel v razrednici v rubriki „Naturgeschichte“ „Den Elefanten mit dem Lesebuche behandelt“, in koj potem pa: „Behandelt die Kuh und seine Verwandtschaft“. In taki hočejo narodnim učiteljem kulturo ucepiti? Imel sem priliko biti tudi pri raznih skušnjah. Videl sem, da je več učiteljev, kateri so jezik učili po „regelcah“. Mojega mnenja nij to pedagogično in tudi slavni pedagog Comenius pravi v svojem „Orbis pictus“:

„Jede Sprache wird besser durch den Usus, durch Hören, wiederholtes Lesen, Abschreiben u. s. w., als durch Regeln gelernt; diese aber kommen dem Usus zu Hilfe und geben ihm Sicherheit.“

Na zdar!

Mozirski.

Politični pregled.

V Gorici, 12. okt. 1876.

Boj, a le na papirji, bije se sedaj mej avstrijskim in italijanskim časnikarstvom. Organ prejšnjega italijanskega ministerstva „Opinione“ izjavil je, da v slučaju razdelitve turškega carstva, hoče tudi Italija imeti svoj delež in sicer bidej morala Avstrija odstopiti italijanski del Tirolske, namreč Trentino do Brennerja, in bi morala privoliti tudi v raztegnenje italijanske meje do Soče. Ne čutimo se poklicane na te nesramne tirjatve italijanskih požrešnikov odgovarjati, ker jim uže dovelj levite berejo drugi časniki avstrijski, oficijozni in neoficijozni, a to se nam dozdeva potrebno poprašati, kako je le to mogoče, da se kar čez noč in dan upa mala Italija take tirjatve stavljati? Izvir tej italijanskej drznosti smemo le iskati v avstrijski politiki. Ali je po tem takem naša politika dobra ali slaba, ne vsojamo si soditi, ker ne smemo, samo na to opozorujemo, da nam utegne donesti izgubo Trentina in Goriške do Soče, če je kaj resnice na alijanci Ruske z Nemčijo in Italijo, o kateri se baš sedaj mnogo govori in piše.

Kaj se v teku jednega tedna vse spiše o korakih velevlastij proti Turčiji, da bi se konečno dosegel mir na balkanskem polotoku, in o nasvetih posameznih velesil v to svrhu, presega skoraj vso domišljijo. Najpreje je bajé Rusija nasvetovala, naj se z demonstracijo po morji in na suhem pritisne na Turčijo, da bi privolila v tirjatve Anglije podpirane od vseh vlasti; drugi dan trobi se v svet, da z mirovnimi pogoji, katerih sprejem je nasvetovala Anglija Turčiji, je pri kraji ter da tirjajo vlasti samo le privoljenje Turčije v daljše premirje; tretji dan javlja se, da je Anglija predlagala kongres vseh velesil, a brezuspešno, ker je Rusija baje proti udeležitvi Turčije tega kongresa. Najnoveje vesti prinašajo nam pa, da ultimatum Rusije na Turčijo je postal neizogiben, ob enem pa tudi, da je Turčija voljna privoliti v šestmesečno premirje. Po vsem tem je res težko uganiti resnico. Mi smo vedno tega mnenja, da se orientalno vprašanje ne da več odložiti; na dnevnem redu je in če se ne reši z dobro pa s hudo, kajti nikakor nam nij mogoče misliti, da se prepustijo še na dalje tlačeni kristijani izgledno slabemu turškemu gospodarstvu. Samo to želimo, da bi Avstrija kolikor mogoče haska imela od neizogibne konečne rešitve orientalnega vprašanja.

Rumunska pripravljala se tudi na boj proti Turčiji, da reši svoje 4 milijone bratov turškega jarma. Sklicana je vsa redna vojska, rezerva in milica na obrežje Donave k vajam, recte na boj.

Razne vesti.

Občni zbor „Sloge“ vršil se je, kakor je bilo naznanjeno 28. sept., katerega se je vdeležilo čez 40 udov „Sloge“. G. predsednik pozdravljajo v jedernatem govoru nazoče, ter jim dokazuje, kako važen trenutek je prišel zdaj za „Slogo“, v katerem mora pokazati, da ima v resnici namen složno se boriti proti

našim protivnikom. Zdaj moramo pokazati, da smo v resnici se složili, da sta nehala prepri in merzinja v našem narodu. To pa le moremo doseči, ako bomo trdno stali kot en mož, ter složno volili narodne kandidate, katere bode postavila „Sloga“. O drugi točki, kakšen mora biti deželni poslanec, govoril je g. Klavžar, ter rekel, da morajo biti to možje neodvisni, odločno narodni, izobraženi, zanesljivi tri glasovanji in tudi dobri govorniki. Po dolgi debati sprejme se predlog, da naj odbor „Sloge“ že zdaj skrbi za to, da se izvolijo tudi zanesljivi volilni možje. Tudi tretja točka se sprejme, da naj društvo „Sloga“ prosi vlado, da poostri postavo zoper cigane in druge vlačugarje ter naj vlada to vlačuganje zapreči, kajti taki vlačugarji so velika nesreča za deželo. Te debate vdeležili so se gg. Nanut, Ceket, Ličen, Figelj in Leban. K četrti točki, da naj slavno ministerstvo kmetijstva že na ljudskih šolah skrbi za dober poduk in napredek v kmetijstvu, bere tajnik prošnjo, katera naj se sl. ministerstvu kmetijstva pošlje od društva „Sloge“. Predlog se sprejme, samo naroči se odboru, da se prošnja nekoliko okrajša.

Odborova seja društva „Sloge“ bila je 9. t. m. Udeležili so se je vsi odborniki, razun dveh. Glavna točka bila je pogovor in posvetovanje o prihodnjih deželnih poslancih. V daljši debati postavili so se kandidati, kateri se bodo naznanili in predlagali v pondeljek 16. t. m. občnemu zboru „Sloge“. Odbornik g. Leban predlaga, da naj društvo „Sloga“ prosi vlado, da bi izdelala letos zarad silno revne letine cesto iz Črnič do Vrtovinščeka, da dobi s tem ljudstvo kaj zasluzka in da bo moglo s čim živeti. Predlog se enoglasno sprejme. V tej seji sprejelo se je tudi 24 novih udov „Sloge“.

Umor. Iz Volč na Tolminskem poroča se nam, da je 17 letna mati umorila svojega komaj nekoliko mesecev starega nezakonskega otroka. Vzrok temu brezsrčnemu činu nij nam še znan.

Zbor vseh goriško-gradjskih posestnikov, o katerem smo uže v zadnji številki izpregovorili in o katerem priobčimo v prih. številki. Poziv uže sestavljenega komiteja iz velikih posestnikov oboje narodnosti, skladiče se na 12. novembra t. l. ob 9. uri zjutraj v mestno dvorano v ulici mestnega vrta (Giardino publico).

Feldmaršal Kuhn bil je te dni tukaj v Gorici z nekajimi udi generalnega štaba, s katerimi je baje ogledaval in študiral pozicije ob avstrijsko-italijanskej meji na planjavi. Kaj neki to pomenja? Saj menda ne bomo imeli vojske z Italijo?

Kmetijska šola. Slišimo, da se ta teden na novo sprejemajo učenci v kmetijsko šolo. Čudno se nam zdi, da niti dež. odbor niti ravnateljstvo kmetijske šole ne objavi oznanila ali razpisa štipendij. Kedor želi vstopiti v kmet. šolo, naj vložil nemudoma prošnjo pri dež. odboru.

Pravila za skok mrjascev. Za poboljšanje domačih prešičev, da bi se tudi križem pariti zamogli, kupilo je c. k. kmetijsko društvo v Gorici 24 mladih mrjascev čistega plemena berkširskega in podari jih za skok po deželi zastoj posameznim občnam, ako se zavežejo držati se sledečih pogojev:

1. Mrjasci se oddajajo osebam, katere so zmožne, dobro rediti to žival. Mrjasci ne smejo se rabiti za skok, dokler ne dosežejo 10 mesecev.
2. Gledati se mora na to, da se ne pripuščajo skoku premladih svinj, ali pa če niso dovolj izraščene, nar manj pa če so bolehe.—
3. Kolikrat da se pripuščajo mrjasci na dan k skoku, se bode ugotovilo tako, da mrjasec ne oslabi.
4. Za skok mrjasca se ne sme zahtevati ko 30 kr.
5. Pritožbe se pošiljajo predsedništvu c. k. kmetijskega društva. —
9. Nar manj enkrat v letu morajo županstva, katerim so se omenjeni mrjasci oddali, kmet. društvu o stanju teh živali in o pomnoženju tega plemena poročati. —

Iz Ajdovskega okraja nek dopisnik v Soči št. 39 opominja cestni odbor tega okraja na slabo stanje mosta čez Ipavo med Batujami in Preserjami; da ni le voznja, ampak tudi hoja čez-nj nevarna, češ, da to je cestni odbor zakrivil. Dopisnika prosim, naj čita pfeje cestno postavo od 24. novembra 1868 in potem še le ako vdobi, da obvezuje ta postava cestni odbor gledé tega mosta, naj ga za to graja. En cestni odbornik.

Opozorjemo občinstvo na inserat g. Götzla in ker je ta gospod naš domač umetnik, priporočamo ga slovenskemu občinstvu, katerega skrb mora biti, da podpira domače umetnike.

Na deželni kranjski vino in sadjerejski šoli na Slapu pri Vipavi vršila se bode letošnja javna prekušnja dne 30. t. m. Vsi p. n. prijatelji kmetijskega napredka se s tem uljudno vabijo k udeležbi. Vodstvo šole.

Iz Barke se nam piše: Po želji novega našega učitelja ima se osnovati čim večje šolsko kmetijsko poskuševališče, kjer se bodo poskušala dosedanja gospodarska plemena naša in pa tudi čisto nova, katera se tudi vpelje v naše podnebje, če veljajo za naše kraje. Osobito se bode gledalo na pogozdovanje Krasa. V to svrhu pa naj dotični gospodarji gmotno podpirajo učitelja, da ne bode preveč v zadregi v gospodarskosti stroki. Saj se dajo takovi stroški za neprecenljiv namen. Tega se je nadejati v prvi vrsti od Barčanov.

Poslanica.

Častiti gospod urednik!

Poslednji čas začelo je skoro vse slovensko časninarstvo indirektno napadati banko „Slavijo“ zavoljo tega, ker pogajanje njeno z likvidacijskim odborom banke „Slovenije“ nij imelo željenega uspeha. Tudi Vi, čast. gospod urednik! v poslednji številki čislana svojega lista pišete o tem, češ, da je „Slavija“ delničarjem napravila, kar se dá, trde pogoje.

Ker sem prepričan, da širšemu občinstvu o pogajanjih med „Slavijo“ in „Slovenijo“ nij nič natančnejega znano in bi vsled tega „Slavijo“ napačno soditi vteguilo, primoran sem tu stvar nekoliko pojasniti.

Banka „Slavija“ se je prva med vsemi zavarovalnimi zavodi nasproti „Sloveniji“ izrekla, da je pripravljena prevzeti njen zavarovalni posel, — izvzemši nekatera zavarovanja, kakoršnih „Slavija“ dosedaj še nikdar sprejemala nij; „Slovenija“ jih pa, žalibog! le preveč ima. Likvidacijski odbor banke „Slovenije“ je te prozopozicije „Slavijine“ sprejel za podlago, na kateri so se daljša pogajanja vršiti imela.

Ker so se ta pogajanja, kakor znano, razbila, ne bom o njih obširneje govoril; — priobčim le v kratkem pogoje, pod katerimi bi bila „Slavija“ ves solidni zavarovalni posel „Slovenije“ prevzela in ta so:

1. „Slavija“ bi bila povabila vse zavarovance „Slovenije“, naj k njej pristopijo in premijo pri njej od tistega dne plačajo, ko se njihovo zavarovanje začne; kajti, da bi „Slovenija“ bila za svoje zavarovance premijo plačala, nij bilo misliti, ker nij imela od kod denarja vzeti, niti zagotovila dati, da bo gl. 20.000 do gl. 30.000 pozneje plačati mogla.

2. Za vse tako k „Slaviji“ prestopivše zavarovance bila bi „Slovenija“ dobila primerno odškodnino, katera bi bila gl. 5000 do gl. 6000 znašala.

Ker je „Slovenija“, kakor znano, pozneje z dunajskim društvom „Donava“ sklenila pogodbo o transakciji, navajam tu tudi pogoje, pod katerimi se je to zgodilo in prosim, da jih vsak sam z gorenjimi od „Slavije“ stavljenimi primeriti blagovoli. Ti so:

1. Društvo „Donava“ povabi one zavarovance „Slovenije“, ki si jih sama izbere, naj se pri njej zavarujejo in premijo od tistega dne, ko zavarovanje začeti ima, plačajo.

2. Za vsa tako pridobljena zavarovanja ne da društvo „Donava“ „Sloveniji“ nikakoršne provizije ali odškodnine.

Gospodje delničarji, katerim se je — ne vem iz kacega uzroka — natvezti hotelo, da je „Slavija“ jako neugodne pogoje stavila, naj iz povedanega sami presoditi blagovoli, kje bi bili več pridobili, ali ko bi se bila pogodba s „Slavijo“ sklenila ali da se je z „Donavo“; od Vaše nepristranosti, gospod urednik! pa pričakujem, da boste te vrstice v prihodnji številki čislana svojega listi priobčiti blagovolili.

Sprejmite zagotovilo mojega odličnega spoštovanja, v katerem mi je čast ostajati
vdani Vam

IVAN HRIBAR,
glavni zastopnik banke „Slavije“.
V Ljubljani, dne 24. septembra 1876.

Pozor!

Uljudno naznanjam, da sem se sv. Mihela preselil v svojo lastno hišo v Gradišah šte. 25 blizo nunske cerkve.

Tu sprejemam vsa v moje rokodelstvo spadajoča naročila, bodi si na cerkvena dela ali na različne izdelke in umotvorine, ki so v olepšavo dvoranam, sobam i. t. d. ter vsa ta naročila naglo in po najnižji ceni izveršujem. Ob enem tudi uljudno naznanjam, da imam v svojej zalogi mnogo kiparskega in pozlačenega blaga, ki je največ moj lastni proizvod, ter mi je mogoče, da zmerom lahko, naglo in dobro vstrezam slavnemu občinstvu.

Posebno se priporočam za vsa v moje rokodelstvo spadajoča cerkvena dela, kakor: za napravo novih in za prenovljenje starih oltarjev, za napravo tabernakeljnov, prižnic; kerstnih omarič, božjih grobov, svečnikov, križevih potov, tablic za kánone, cerkvenega perila, bander, baldahinov, paramentov in različnih olepšav. Vse to izdelujem prav okusno in po najnižji ceni, ter sem pripravljen tudi zunaj svojega stanovanja vsako cerkveno delo prevzeti.

Dalje sprejemam tudi naročila na vse take izdelke, ki bi jih morda ne imel v svojej zalogi, ter jih točno, naglo in po najnižji ceni izveršujem.

LEOPOLD GOETZL,
kipar, slikar in pozlačevalec v Ljubljani.

Najboljše sveče za cerkev in najcenejše dobé se pri g.

Oroslavu Dolencu v Ljubljani,

kateri ima uže dobro znano tovarno za domače voščene izdelke v Ljubljani in oddaja večini cerkva po Slovenskem svoje dobro znane čisto voščene sveče. Kot domač obrtnik priporoča se torej vsem č. cerkvenim predstojnikom in č. duhovščini sploh.

!! Od leta 1767 !!

Svetinja za napredek

Svetinja za zasluge

ALBERT SAMASSA,

c. kr. dvorni zvonar izdeljavec strojev in raznoterega orodja pri gašenju ognja v Ljubljani,
priporoča p. n. cerkvenim predstojnikom in občinskim zastopom:

Vbrana zvonila

z vso potrebščino, kakor jarmi, ojnice, okovi. Zvon tudi 40 centov teže, zamore en mož zvoniti; dalje priporoča vse vrste brizgalnic, orodja za gašenje, vodnjake, cerkvene svečnike iz medenine, ventile, šravbe itd. itd.

Občnam in gasilnim društvom, da si zvonove in gasilno orodje lahko omislijo, privolim plačevanje v obrokih.

Diploma pripoznanja

Diploma pripoznanja

!! 14 svetinj !!